

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Kasım 2019 • No: 140

Yalnız ve Çaresiz Değiliz!

Siyanürle intiharlar, muktedirlerin ve fildişi kulelerinde yaşayanların gerçek yüzünü bir kez daha açığa vurdu. Bunların tüm derdi iktidarlarını korumak, daha fazla zenginleşmek, ayrıcalıklı lüks yaşamlarına devam etmektir. Bu yüzden işsizliğin ve yoksulluğun doğurduğu sorunların üzerini kapatmaya, gerçekleri çarpıtmaya, hedef şaşırtmaya çalışıyorlar.

İstanbul Fatih'te dört kardeş, evlerinin kapısına "dikkat siyanür var, polisi arayın, içeri girmeyin" notu bırakarak intihar etti. İki gün sonra, bir siyanürle intihar haberi de Antalya'dan geldi. İntihar edenlerin yakınları acı çekiyor, toplum üzüliyor. Fakat bu durumu umursamayan yandaş medya, insan aklıyla alay eden ve mide bulandıran haberler yaparak, intiharların asıl nedeninin işsizlik ve yoksulluk olmadığını kanıtlamaya girişti. Meselâ gerçeği ahlâksızca ve acımasızca katletmekte pek mahir olan bir gazete, intiharları ateizme bağladı. Bir başkası ise "şok şok" tarzında bir haberle, intiharların arkasında

yoksulluğun değil psikolojik sorunların olduğunu ilan etti. Türkiye'de ekonomik sorunlar olduğu algısı yaratmak için intiharlarla yoksulluk arasında bağ kuruluyormuş! Peki, Türkiye'de ekonomik sorun, kriz, işsizlik ve yoksulluk yok mu? Elbette var ama zenginlik içinde yüzen, paraya para demeyen iktidar sahipleri ve yandaş medya kalemşörları için yok!

Siyanürle intiharlar, muktedirlerin ve fildişi kulelerinde yaşayanların gerçek yüzünü bir kez daha açığa vurdu. Bunların tüm derdi iktidarlarını korumak, daha fazla zenginleşmek, ayrıcalıklı lüks yaşamlarına devam etmektir.

Bu yüzden işsizliğin ve yoksulluğun doğurduğu sorunların üzerini kapatmaya, gerçekleri çarpıtmaya, hedef şaşırtmaya çalışıyorlar. Biz işsizlik, hayat pahalılığı, yoksulluk dedikçe; onlar, “bakın dış mihraklar var”, “bakın ülkemizin büyümesini istemiyorlar”, “bakın dört tarafımız düşmanlarla çevrili”, “bakın yerli ve milli olmalıyız” diyorlar. Egemenlerin kadim yöntemidir: Milli duyguları kışkırt, insanların düşünce süreçlerini belirle, algılarıyla oyna ve toplumsal sorunları unuttur! Bu, bildiğimiz “cambaza bak cambaza” taktiğidir ama işçi sınıfı örgütsüz olduğu için işe yarıyor.

Peki, insanların intihar etmesinin ya da kendilerini yakmasının arkasında ne var? Psikolojik sorunlarla işsizlik ve yoksulluk arasında bir bağ yok mu? Biz psikolog değiliz ama her psikolojik sorunun arkasında insani ve toplumsal sorunlar olduğunu biliyoruz. Zaten toplumsal sorunların üzerinden atlayan psikoloji bilimi, psikolojik sorunların derinine inip gerçekleri açığa çıkartamaz. Dünyamıza ve yakın coğrafyamıza şöyle bir bakalım, ne görüyoruz: Ekonomik kriz, savaş, işsizlik, kent varoşlarına yığılmış milyonlar, göç yollarına düşen yüz binler, yoksulluk ve çaresizlik! İnsan ürettiği, kendini özgür ve toplum için yararlı hissettiği zaman mutlu hisseder. Oysa işsizlik, yoksulluk, kölece çalışma zorunluluğu ve gelecek belirsizliği insanın ruhunda derin bir boşluğa ve travmaya yol açar. Yalnızlık, çaresizlik ve işe yaramıyorum duygusu insanı bir çıkmaza sürükler, ruhsal bütünlüğünü bozar. Dolayısıyla insanı insana, insanı doğaya yabancılaştıran, insan ruhunda derin bir yıkıma yol açan kapitalist sömürü düzenidir.

İşsiz kalan, evine ekmek götüremeyen, çocuklarına bakamayan bir anne ve babanın psikolojisi ne kadar sağlam olabilir? Hayat pahalılığından beli bükülen, çocuklarını doğru düzgün besleyemeyen, gelirini bir nebze olsun arttırmak için gece gündüz çalışan bir anne ve baba nasıl mutlu olabilir? Daha hayatının baharında işsiz kalan, hayatını kazanamayan, kendini sıkışmış, değersiz ve umutsuz hisseden bir gencin ruhunda fırtınalar kopmaz mı? İnsan bir yük hayvanı değildir ama kapitalist düzende gördüğü muamele ondan farklı değildir. Sömürücü efendiler bu gerçekleri sorgulamayalım, görmeyelim, kavramayalım, itiraz etmeyelim istiyorlar.

Onlar istemiyorlar ama biz inatla onların “görme” dediğini göreceğiz ve göstereceğiz! Meselâ Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) son açıklamasına göre, işsiz sayısı 4 milyon 650 bin kişiye ulaştı. Üstelik siyasi iktidarın denetiminde olan TÜİK, işsizliği düşük gösteriyor. İnanılmaz ama gerçek; TÜİK, dört hafta içinde herhangi bir iş başvurusu yapmayanları ve iş bulmaktan umudunu kesenleri işsiz saymıyor. Bunları da eklediğimizde işsizlerin sayısı 7 milyon 305 bine yükseliyor. İşsizlerin 2 milyon 801 bi-

nini ise 15-34 yaş grubunda yer alanlar oluşturuyor. Yani gençler, yaşamlarının en dinamik, en verimli döneminde işsizliğe ve umutsuzluğa itiliyorlar.

Fakat Hazine ve Maliye Bakanına göre, “ülkede ekonomik kriz var” diyenler, Türkiye aleyhinde bir algı oluşturuyorlarmış! Demek ki ekonomik krizi iliklerine kadar hisseden milyonlarca emekçinin bu hissi gerçek değil bir algı! Bakan öyle diyor! Baksanıza, zaten enflasyon da yüzde 8,55’e düşmüş! Bunu da bakan söylüyor! İnsan, kimi film ve şarkıların konusu olan şu meşhur sözleri hatırlamadan edemiyor: Ayrı dünyaların insanlarıyız!

Biz emekçilerin dünyasına dönelim ve gerçekleri bir kez daha hatırlatalım: Geçen sene bu aylarda resmi enflasyon yüzde 25’i aşmıştı. Ama emekçilerin hissettiği enflasyon yüzde 30’ların üzerindeydi. Kış aylarında gıda enflasyonu

yüzde 33’ü ve sebze-meyve enflasyonu ise yüzde 80’i bulmuştu. Enflasyonun artmasıyla birlikte, iğneden ipliğe her şeye yüksek oranda zam yapıldı. Meselâ son bir yılda otoban ücreti yüzde 40, elektrik %60, makarna %58, pirinç %50, beyaz peynir %61 oranında zamlandı. Fırlayan hayat pahalılığı karşısında işçi ücretleri eriyip gitti, alım gücümüz düştü. Zaten elimize ne kadar para geçtiği değil, bu parayla ne kadar geçim aracı aldığımız önemlidir. Krizle birlikte alım gücümüz düştüğü için, reel ücretimiz de düşmüş oldu. Yoksulduk, daha fazla yoksullaştık.

Şimdi siyasi iktidar çıkıp diyor ki “enflasyon düşüyor.” Hadi diyelim öyle oldu. Peki, geçen sene tırmanan

enflasyon karşısında eriyen ücretlerimiz telafi edilip alım gücümüz korundu mu? Hayır! Reel ücretimiz ve alım gücümüz yere serildikten sonra, siyasi iktidar ve sermaye sınıfı enflasyonun düştüğünü söyleyerek bizi sefalet zammına mahkûm etmek istiyor. Siyasi iktidarın resmi enflasyon oranını göstererek, asgari ücret zammını son derece düşük miktarda belirlemek isteyeceği bir sır değildir. Oysa Ekim ayı itibarıyla dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 6 bin 705 lira, açlık sınırı ise 2 bin 58 liradır. Yani Asgari Geçim İndiriminin dâhil olduğu asgari ücret, açlık sınırının altında kalmıştır. Zaten 16 milyon 831 bin kişinin devlet yardımıyla yaşama tutunmaya çalışması çok şey anlatmıyor mu?

Giderek artan işsizlik ve yoksulluk emekçilerin canını yakıyor. Ama işçi ve emekçiler yalnız ve çaresiz değildir. Üreten, alın teri akıtan milyonlar yalnız olamaz! Şili’den İran’a, Irak’tan Lübnan’a ayağa kalkan, işsizliğe ve yoksulluğa “Hayır!” diyen milyonlar bu gerçeği açıkça ortaya koyuyor. İhtiyacımız olan şey bir sınıf olduğumuzun farkına varmak, örgütlenmek ve bilinçlenmektir. Gücümüzü birleştirebilirsek bu gidişata dur diyebiliriz. ■

İşçi ve emekçiler yalnız ve çaresiz değildir. Üreten, alın teri akıtan milyonlar yalnız olamaz! Şili’den İran’a, Irak’tan Lübnan’a ayağa kalkan, işsizliğe ve yoksulluğa “Hayır!” diyen milyonlar bu gerçeği açıkça ortaya koyuyor. İhtiyacımız olan şey bir sınıf olduğumuzun farkına varmak, örgütlenmek ve bilinçlenmektir.

Duydunuz mu? Enflasyon Düşüyormuş!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Ekim ayına ait enflasyon rakamlarını açıkladı. Uzun bir aradan sonra, enflasyonun tek haneli rakamlara düştüğünü ilan etti. Açıklanan rakamlara göre, tüketici fiyat endeksi (TÜFE) geçen yılın aynı dönemine göre yıllık yüzde 8,55 oldu. Siyasi iktidar, enflasyonun düşmeye devam ettiğini söylüyor. Oysa aslında olan, fiyatların genel yükselişinin bir önceki yıl veya aya göre hız kaybetmesidir.

Enflasyon düşmüşse, sebzenin, meyvenin, etin fiyatının da düşeceği, milyonlarca işçinin hayatında kısmi de olsa bir iyileşme olacağı beklentisi yaygınlaşır. Ama ortada böyle bir durum yoktur. Enflasyon yüzde 8,55 oldu deniliyor ama aslında bu rakam, enflasyon endeksindeki artışın yıllık ifadesidir. **Enflasyonun geçen yılın aynı ayına göre ne kadar arttığını gösterir.** Örneğin 2017'nin Ekim ayında 320 olan enflasyon endeksi, 2018'in aynı ayında 401'e yükselmiştir. 2019'un Ekim ayında ise 435'e çıkmıştır. Enflasyon sepetindeki ürünlerin fiyat ortalaması dikkate alındığında, 2018'de zaten iyice yükselen fiyatların 2019'da da genel olarak arttığı görülür.

Enflasyon demek, fiyatların genel düzeyinin sürekli olarak yükselmesi demektir. Sıfırdan büyük her rakam, her ondalıklı sayı fiyatların arttığı anlamına gelir. 8,55'lik enflasyon oranı da fiyatların bu oranda arttığını anlatır, düştüğünü değil! Üstelik önceki yıl zamlanan ürünlerin üzerine daha da zam yapıldığını anlatır. Düşen bir şey var, o da işçinin alım gücü. Enflasyon karşısında işçinin alım gücü geriliyor, yani reel ücretler düşüyor. Kriz öncesindeki alım gücümüzün korunması için bile, önce eriyen ücretlerin telafi edilmesi ve bunun üzerine zam yapılması gerekiyordu. Ancak eriyen ücretlerimiz telafi edilmediği gibi, yapılan zamlar resmi enflasyonun bile çok altında kaldı.

Enflasyon sepetinde ne var?

TÜİK, enflasyon (TÜFE) endeksini yaklaşık 29 bin işyerinden 418 mal ve hizmete ait 540 bin değişik fiyatı derleyerek hesaplıyor. TÜFE ağırlıkları ve sepeti oluşturulurken hanehalkı bütçe anketi, kurumsal nüfus bireysel tüketim harcamaları, çıkış yapan yabancı ziyaretçiler ve idari kayıtlardan elde edilen harcama ve ciro bilgilerini (cep veya sabit telefon görüşme ücretleri, şans oyunları,

sigortalar, vb) kaynak olarak kullanıyor. Sepetteki ürünler, ağırlıkları yani günlük hayattaki ortalama kullanım yoğunlukları dikkate alınarak sıralanıyor. Bu noktada, hem ağırlıkların oluşturulmasında hem de işyerlerinin belirlenmesinde soru işaretleri oluşuyor. Bu 29 bin işyerinin hangileri olduğu, ürünün pazardansa hangi pazardan, markettense hangi marketten alındığı, ne zaman alındığı TÜİK tarafından açıklanmıyor. Gıdadan beslenmeye, ulaşımdan konut harcamalarına, sağlıktan ev eşyası harcamalarına kadar 418 ürün veya hizmetin kullanım yoğunluğu sınıfsal aidiyete göre değişiyor. İşçilerin büyük çoğunluğu sepetteki ürünlerin büyük bir kısmına ulaşamıyor. Bu nedenle de bunların işçiler açısından ağırlıkları, yani işçilerin günlük hayatında tuttuğu yer sıfır. Sonuç olarak TÜİK'in sepetindeki fiyatlarla çarşı-pazardaki fiyatlar tutmuyor. Bu da gerçek enflasyon ile TÜİK'in rakamlarla oynayarak açıkladığı enflasyonun farklı olduğunu gösteriyor. Zaten işçi ve emekçilerin enflasyonu, açıklanan resmi enflasyondan farklı hissetmesinin nedeni de budur.

Yandaş medyanın yansıtmaya çalıştığı biçimiyle, başarı hikâyesinin mumu ilk zam haberine kadar yanabildi. Aslında çarşı-pazardaki durumu yaşayarak bilen işçiler için başarı sözünün hiçbir karşılığı olmadığı ortada. Zira TÜİK'in açıklamalarını takiben elektrik bir kez daha %15 zamlandı. Ardından zam yağmuru devam etti. Köprü ve otoyollar ile hızlı tren ve PTT gönderi ücretleri de peş peşe %20 zamlandı. Doğalgaz ve toplu ulaşım ücretleri bir süre önce zamlanmıştı. Otoban ücretleri son bir yılda %40 oranında zamlandı. Son bir yılda elektrik %60,6 zamlandı. Makarna bu süre içinde %58, pirinç %50, beyaz peynir %61,5 arttı. Fiyatlar artarken işçilerin ücretleri yerinde saydı.

Elektrik zamlarının ardından bir ekonomi programına konuk olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) Başkanı Mustafa Yılmaz, "enerjinin üretim maliyetlerine bakınca zararına satış yapmak eşyanın tabiatına aykırı" sözleriyle yapılan zamların haklılığını savundu. Fakat ne hikmetse, enflasyon karşısında işçilerin eriyen ücretlerinin arttırılması söz konusu olduğunda, eşyanın tabiatı kanunu unutuluyor! Ama işçiler birleşip güçlerini ortaya koyarlarsa, siyasi iktidar bu kanunu derhal hatırlayacaktır! ■

Fransız Emekçi Kadınların “Ekmek Yürüyüşü”

İşçi Dayanışması'nın 139. sayısında, ekmeğin tarihine ve biz emekçiler için nasıl sembol olduğuna dair çok güzel bir yazı vardı. Ekmek için isyanlardan, ayaklanmalardan söz ediyordu. Bugün de Şili'den Irak'a kadar dünyanın birçok ülkesinde emekçiler ekmek için, yani daha iyi bir yaşam için ayağa kalkıyorlar. Ekmek mücadelesinde emekçi kadınların çok önemli bir rolü olmuştur. Meselâ 5 Ekim 1789'da Parisli emekçi kadınların “ekmek fiyatlarının artmasına ve açlığa karşı” başlattığı yürüyüş, tarihin seyrinin değişmesinde bir dönemeç noktasıdır. O gün bir pazarda toplanan kadınlar öfkeliydiler. Giderek sayıları arttı, sayıları arttıkça öfkeleri de iyice gözle görülür olmaya başladı. Pazarda başlayan protesto Paris sokaklarına yayıldı. Kadınlar kendileriyle aynı kaderi paylaşanları saflarına kattılar. Kalabalık sürekli artıyordu. Yağmura aldırmadan yürümeye devam eden kadınlar, “ekmek” diye haykırıyordu. Erkek emekçiler de onlara katıldı. Yürüyüş büyüdükçe, özgürlük ve eşitlik talebi ekmek talebine eklendi.

Emekçiler Paris'in dışındaki Versay Sarayı'na yürüdü. Hemen bu yürütüşten birkaç ay önce halk, 14 Temmuz'da, işkence ve zulmün sembolü olan Bastille zindanını basmış ve böylece Fransa'da devrim süreci başlamıştı. Açlığın sorumlusu olarak gördükleri Kral 16. Louis ve Kraliçe Marie Antoinette burada yaşıyordu. Çünkü emekçiler acılar içindeyken, saraydakilerin ve egemen sınıfın kadınlarının sefa içinde yaşamasını kabul etmiyorlardı. Başını emekçi kadınların çektiği kitle, açlığın sorumlusunun saraydakiler olduğunu biliyordu. Halk bunca açlık çekerken sarayda ihtişamlı davetler verilmesi öfkelerini daha da arttırıyordu.

Çoğu kadınlardan oluşan yaklaşık 20 bin kişi kralı fena korkutmuştu. Emekçiler saraya girdiler ve kral halkın taleplerini kabul edeceği sözünü vermek zorunda kaldı. Kadınlar bununla da yetinmedi, kral ve kraliçeyi alarak ve sayıları 60 bine ulaşarak Paris'e döndüler. Demokrasi mücadelesinin en büyük adımlarından birini atmışlardı. Yürüyüşü başlatan kadınlar “Halkın Anneleri” olarak adlandırıldı. İki hafta sonra ulusal meclis de Paris'e taşındı. Kral tekrar Versay Sarayı'na dönemedi. Fransa'da devrim süreci hızlanmıştı. 1791'de kurucu meclis toplandı, İnsan ve Yurttaş Hakları Bildirisini yayınladı. Daha

sonra ise cumhuriyet ilan edildi. Kadınların 5 Ekimdeki “ekmek yürüyüşü”, Fransız devriminde önemli bir dönemeç noktası olarak tarihe geçecekti.

Bütün bunlar tarihin tozlu sayfalarında mı kaldı yoksa işçi sınıfı mücadelesi yengi ve yenilgilerinden öğrenerek mücadeleyi ileriye mi taşıdı? Elbette mücadele devam etti. Çünkü sömürü ve zulüm devam ettikçe işçi sınıfı da mücadele etmeye devam eder.

Daha sonraki yıllarda işçi sınıfı doğrudan kendi ekonomik ve siyasal hakları için mücadele eden örgütler kurdu. Dünyanın dört bir yanında sayısız mücadeleler yürütüldü. Emekçi kadınlar bu mücadelelerde hep öndeydi. Fransız kadınların Versay yürüyüşünden yıllar sonra, 1912'de ABD'nin Massachusetts (Masaçusets) eyaletinde 20 bin işçi, ücretlerinin düşürülmesine karşı büyük bir grev gerçekleştirdi. Bu grevin de sloganı “ekmek istiyoruz”du ama ABD'li emekçi kadınlar “gül” de istiyorlardı. Yani kendilerini insan gibi hissedecekleri çalışma ve yaşam koşulları da istiyorlardı. 1917'de Rusya'da gerçekleşen ve tüm dünya tarihinin gidişatını değiştiren işçi devriminin de fitilini ateşleyen kadınların 8 Mart yürüyüşüydü. Onların talebi de ekmektir! 2000'li yıllarda yine dünyanın pek çok ülkesinde, meselâ Tunus ve Mısır'da yine emekçi kadınlar, işçiler “ekmek” diye haykırarak meydanları doldurdu.

Kapitalist sistem bütün dünyada emekçilere benzer koşulları dayatıyor. Geçmişte emekçi kadınlar defalarca ekmek, eşitlik, özgürlük talebiyle isyan ettiler ve bu isyanları tarihi değiştiren olayların önünü açtı. Bugün de emekçi kadınlar dünyanın dört bir yanında kapitalizmin yarattığı dayanılmaz koşullara karşı mücadele ediyor. Ekmek, sadece ekmek değildir. Ekmek hürriyettir, barıştır, sömürsüz bir dünya isteğidir. Bu yüzden işçi sınıfının şairi Nâzım Hikmet şöyle seslenmiştir:

Türkiye işçi sınıfına selâm!

Selâm yaratana!

Tohumların tohumuna, serpilip gelişene selâm!

Bütün yemişler dallarınızdadır.

Beklenen günler, güzel günlerimiz ellerinizdedir,

haklı günler, büyük günler,

gündüzlerinde sömürülmeyen, gecelerinde aç yatılmayan, ekmek, gül ve hürriyet günleri. ■

Karga Aptal, Tilki Kurnaz mı?

“Bir gün aptal karga, ağzında peynir ile ağacın dalı üzerinde keyifle tünerken kurnaz tilki aşağıdan seslenir: «Ne güzel sesin var karga kardeş, bize bir şarkı söyle de dinleyelim» diye kargayı kandırır. Pohpohlanan karga durur mu, başlar bülbülleri bile kıskandırıcasına şarkı söylemeye. Tilkinin iki tatlı sözüne inanıp güvenen sersem karga ağzını açar açmaz peyniri düşer yere. Şimdi keyiflenme sırası tilkide. Tilki kardeş peyniri kaptığı gibi kahkahalar ata ata oradan uzaklaşır, karga kardeş de ardından bakabilir.”

Çocukluğumuzdan bu yana dinlediğimiz La Fontain’in “Aptal Karga ve Kurnaz Tilki” hikâyesiyle, karganın “kuş beyinli” bir aptal, tilkininse kurnaz, kıvrak zekâlı olduğuna inandırıldık. Peki, sersemliğiyle, çirkinliğiyle, bet sesiyle bildiğimiz o kargalar gerçekten de bu kadar aptal mı? Bir de Antik Yunan masalcısı Ezop’un hikâyesine kulak verelim: “Susuzluktan bitap düşmüş bir karga, dibinde su olan bir testi bulmuş. Gel gör ki testinin dibindeki suya bir türlü erişememiş. Kara kara düşündükten sonra aklına bir fikir gelmiş. Testiyi küçük çakıl taşlarıyla doldurduğunda su seviyesinin yükseldiğini çözmüş ve durmadan çakıl atarak sonunda suya kavuşmuş.” Ezop’un “Karga ile Testi” masalı yalnızca bir masaldan ibaret değil. Ezop’un da gözlemleyip masallarına konu ettiği üzere, insanlık geçmiş dönemlerden beri kargaların muhteşem zekâsına şahitlik etmiştir. Kargaların, hayvanlar âleminin en zeki türlerinden biri olduğu bir sır değil. Alet kullanma becerileriyle ve karmaşık problemleri çözme yetileriyle tanınan kargalar hiç de söylendiği gibi aptal değil. Tilkiye gelince, La Fontain’in anlatımında bir masal kahramanı olarak karşımıza dikilir fakat bir atasözü der ki; “tilkiden kurnazı yoktur ama pazar onun postuyla doludur!”

Bu gibi masallarla, hırsızlık akıllılık, bin bir alavere dalavere ile çalıp çırpma kurnazlık, insanlara inanıp güvenmek ise aptallık olarak belletilir. Uyanık olan deveyi havuduyla götürür, gemisini yürüten kaptan olur. Aklını kullanmayan ise ağız açık bakakalmaya mahkûmdur. Oysa gerçekler böyle midir? Milyonlarca işçi-emekçi uyanık olmayıp, aklını kullanmadığı için mi açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşar? Yoksa akıllılık edip maaşını

borsaya, altına, dövizde yatıracağı yerde sağda solda çarçur ettiği için mi ay sonunu zor getirir?

Patronlar sınıfı uyanık oldukları ya da çok çalıştıkları için değil işçileri sömürdükleri ve bu düzenin kaptanı oldukları için gemiyi yürütüyorlar. Tüm zenginliği üreten işçi sınıfı, eğer örgütsüz ve sınıf bilincinden yoksunsa aldatılır. Bu düzende patronlar sınıfı, tilkiliğe soyunup örgütsüz işçi ve emekçileri aptal karga yerine koyar. Bin bir türlü alicengiz oyunlarına başvurarak, işçinin ağızındaki iki lokma peynire de göz diker. Meselâ “kıdem tazminatı fona devredildiği zaman bir gün çalışan bile tazminat alabilecek” gibi! “Biz işçimizi düşünüyoruz” yalanına sarılıp, kendi ağızlarıyla itiraf ettikleri gibi, kıdem tazminatını tamamen ortadan kaldırıp, ayaklarındaki prangayı söküp atmak istiyorlar. Kim bilir ne zorluk ve emekle elde edilen bir parça peyniri bile karganın kursağından geçirmeyip midesine indiren tilki, patron ve hükümetlere ilham kaynağı oluyor. İşçinin ödenmemiş ücretinin bir parçası olan ve işçiye anasının ak sütü gibi helal olan kıdem tazminatı, sanki patronların bir armağanıymış gibi sunuluyor. İşçi sınıfının mücadeleye kazanıp koruduğu kıdem tazminatı hakkında, patronların da bunda hakkı varmış gibi algı yaratılmaya çalışılıyor. Tıpkı masaldaki karga gibi, işçilerin de kaybettiklerinin ardından ağız açık bakakalmakla yetinmesini bekliyorlar.

İşçilerin bilincini felç etmek isteyen patronlar sınıfı, bu uğurda her türlü yola başvurur. Karga masalı da gösteriyor ki, inanmamızı istedikleri şeyi gerçek sanıp hemen inanmamalıyız. Gerçekler bambaşkadır. Tembel diye bildiğimiz ağustosböceğinden, korkak sandığımız devekuşlarından, aptal olduğunu düşündüğümüz kargalardan bile öğrenecek çok şeyimiz vardır. Örneğin, kargalar arasında inanılmaz bir sosyal ilişki ve dayanışma ruhu olduğunu biliyor muydunuz? Kendi iletişim dilleri bulunan kargalar, zor durumda olan bir diğer karganın yardımına gider, yaralı olduğu veya uçamadığı durumlarda ona zarar verecek başka canlıların yaklaşmasını engellerler. Bizim de karga dostlarımızdan feyz alıp, patronların saldırlarına, yalan ve aldatmacalarına, her türlü hakkımızın gaspına karşı dayanışma ağlarını örüp örgütlü mücadele vermemiz gerekir. ■

Emekçilerin Sırtındaki Ağır Vergi Yüküne Hayır!

Konfederasyonlardan vergi adaleti için ortak açıklama

DİSK, Türk-İş ve Hak-İş genel başkanları, vergi adaletinin sağlanması talebiyle Türk-İş Genel Merkezinde ortak bir basın açıklaması gerçekleştirdiler. İşçilerin ve tüm çalışanların vergi yükünün azaltılmasını, vergide adaletin sağlanmasını talep ettiler.

DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu tarafından yapılan açıklamada, adaletsiz vergi sistemi konusunda sendikaların görüşleri dile getirildi. Gelir vergisi mükelleflerinin büyük çoğunluğunun ücret geliri elde edenlerden oluştuğu, ücretli çalışanların üzerinde hem doğrudan gelir ve kazanç üzerinden alınan, hem de dolaylı olarak mal ve hizmet üzerinden alınan vergilerin ağır yükü bulunduğu vurgulandı. Vergi politikaları nedeniyle işçilere ağır vergi baskısı uygulandığına; işçinin eline geçen net ücretin vergi kesintileri nedeniyle, yılbaşına göre geçen sürede giderek gerilediğine dikkat çekildi. Siyasi iktidar tarafından TBMM'ye sunulan vergi düzenlemesi yasa teklifinin emekçilerin beklentilerini karşılamadığı, vergi adaletsizliğini ortadan kaldırmadığı vurgulandı. Konfederasyonların vergi adaleti için ortak talepleri sıralandı:

- Emek üzerindeki vergi yükünün azaltılması ve verginin geniş kitlelere adil bir şekilde yansımalarının sağlanması gerekmektedir. O nedenle, gelir vergisi tarife basamakları ve oranları acil olarak çalışanlar lehine güncellenmelidir.
- Bütün ücretlerden asgari ücrete tekabül eden kısım vergiden muaf olmalıdır. Asgari ücret sonrası ilk vergi basamağı için uygulanacak oran yüzde 10 olmalıdır.
- Düşük gelirli hane halkının tüketiminde önemli payı olan gıda ve alkolsüz içecekler, eğitim, sağlık ile giyim ve ayakkabı grubu için halen indirimli vergi oranı uygulanmaktaysa da düşük gelirli ailelerin tüketim vergi payını azaltmak için bu oranın daha da aşağıya çekilmesi sağlanmalıdır.
- Ücret geliri elde eden kişilerin giderlerini ödedikleri vergiden indirememelerinin doğurduğu anayasal eşitlik ilkesine aykırılık halini karşılayabilmek için, tıpkı gayrimenkul sermaye iratlarında olduğu gibi, yüzde 25'lik götürü gider indiriminin yapılmasını öneriyoruz.
- İşçinin kendisi ve diğer aile fertleri için yapmak zo-

runda olduğu gıda, barınma, giyim, ısınma, elektrik, sağlık, eğitim gibi giderleri gelir vergisi matrahından mahsup edilmelidir. Zira benzer harcamalar, beyanname usulü ile vergiye tabii mükellefler tarafından gelir vergisi matrahından mahsup edilebilmektedir.

- Bireysel doğalgaz, elektrik, su, ulaşım ve iletişim hizmetleri tüketiminden alınan KDV yüzde 1'e düşürülmelidir.
- Temel tüketim mallarından alınan KDV sıfırlanmalıdır.

DİSK'ten "Vergide Adalet" eylemleri

DİSK, birçok kentte "kıdem tazminatının gaspına hayır, vergi adaleti istiyoruz" sloganıyla eylemler yapıyor. 24 Ekimde İstanbul İŞKUR önünde startı verilen eylemlerin bir başka durağı da İzmir'di. DİSK'e bağlı işyerlerinde çalışan işçiler, 14 Kasım'da yarım gün iş bırakarak Konak Meydanına yürüdü. Basın açıklamasına katılan DİSK Genel Başkanı Arzu Çerkezoğlu, kıdem tazminatının gaspına karşı Ankara'da DİSK, Türk-İş ve Hak-İş'in ortak bir karar aldığını söyledi. Bu kararı işçiler alkışladı, "genel grev, genel direniş" sloganıyla destekledi.

"Yaşadığımız sorunların psikolojik olmadığını kendi hayatlarımızdan görüyoruz. Ama sizler bu ülkede yaşanan ekonomik krizi, yoksulluğu yok saydıkça bilin ki sorunlar çözülüyor daha da büyüyor" diyen Çerkezoğlu, siyasi iktidarın politikalarını eleştirdi.

Çerkezoğlu "devlet kendi yaptığı hizmetler için de zam planlıyor 2020'de. 1 Ocaktan itibaren devletin verdiği bütün hizmetlere yüzde 22,5 oranında zam yapıyorlar. Ama ücret zamlarını yüzde 8'lerde tutmaya çalışıyorlar. Emek bu kadar mı değersiz sizin gözünüzde? Ücretlerimiz en az 22,5 oranında zam yapılmasını istiyoruz. Vergiyi tabana yayacağız diyorlar. Devletin topladığı verginin neredeyse tamamını işçiler ödüyor. İnsaf edin. Bu ülkede eğer bir vergi politikası konuşulacaksa vergiyi tabana değil tavana yayın. Az kazananlardan az, çok kazananlardan çok alın. Asgari ücret tümüyle vergi dışı bırakılsın. Genel tüketim maddelerindeki KDV sıfırlanmalı. Vergi yoluyla daha da yoksullaştırmaya çalışanlara karşı vergi talebini daha da yükseltmeye kararlıyız. Haklı olmak yetmez. Taleplerimiz için yan yana gelmek ve mücadele etmek gerekir. Genel grev kararına biz İzmir'de hazırız" sözleriyle basın açıklamasını bitirdi. ■

Hindistan

Fransa

Yunanistan

Gençlik Sorunlarına Duyarsız Kalmıyor!

Dünyanın birçok ülkesinde işçi ve emekçiler yoksulluğa, işsizliğe, ekonomik krizin yıkıcı etkilerine karşı sokaklarda, meydanlarda! Kapitalist sömürü sisteminin yıkıcı sonuçları elbette ki işçi sınıfının gençlerini de derinden etkiliyor. Yoksulluk ve işsizlik gençlerin büyük çoğunluğunu çıkişsızlığa sürüklüyor. Ancak çağının sorunlarına duyarsız kalmayan ve dünyanın dört bir yanında mücadele alanlarındaki yerini alan gençlerin sayısı da her geçen gün artıyor!

8 Kasım'da Fransa'da 22 yaşında bir üniversite öğrencisi maddi sıkıntılar sebebiyle kendisini ateşe verdi. İntihar girişiminden önce sosyal medya hesaplarından yaşadığı maddi sıkıntıları paylaşan öğrenci, bu sorunlardan egemenleri ve onların politikalarını sorumlu tuttu. Bu olayın ardından Fransa'nın 40 farklı üniversitesinden öğrenciler çeşitli protesto gösterileri gerçekleştirdiler. "Güvencesizlik Öldürür!" diyen üniversiteli gençler, burs miktarlarının arttırılmasını ve burslardan yararlanma koşullarının iyileştirilmesini talep ettiler.

Fransa Ulusal İstatistik Enstitüsünün verilerine göre, Fransa'da öğrencilerin yüzde 20'sinden fazlası yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Her iki üniversite öğrencisinden biri okurken çalışmak zorunda kalıyor. Ekonomik krizle birlikte bu sayılar her geçen gün daha da artıyor. Kapitalist sistemin kendilerine bir gelecek vaat etmediğini bilen gençler protesto gösterilerinde "Kahrolsun Kapitalizm!" sloganları atıyor.

Yunanistan'da gençler ve işçiler, 17 Kasım'da Politeknik Direnişinin yıldönümünde sokaklara döküldü. Ülkede 1967'de darbe olmuş ve faşist cunta yönetime el koymuştu. 14 Kasım 1973'te Atina Teknik Üniversitesi öğrencileri cuntaya karşı bir mücadele başlattılar. Üniver-

siteyi işgal ederek direnişe geçtiler. Eylem diğer üniversitelere de yayıldı ve ardından Yunanistanlı işçi ve emekçiler de meydanlara çıkarak faşist cuntaya karşı mücadele başlattı. Gençlerin ve işçilerin mücadelesi karşısında büyük korku yaşayan zalim cunta rejimi orduyu gençlerin üzerine saldı. 17 Kasım sabahı tanklar üniversitenin kapılarına dayandı. Askerler yüzlerce genci katletti, binlerce genci yaraladı. Ancak Yunanistanlı işçi ve emekçiler Politeknik öğrencisi gençlerin çağrısına uydular ve faşizme karşı mücadele ederek 1974 yazında cuntayı devirdiler. Politeknik öğrencilerini ve cuntaya karşı yürütülen destansı mücadeleyi unutmayan Yunanistan halkı bu yıl da on binler olup meydanlarda yürüdü. Atina'da 20 bin kişi, Selanik'te ve Patras'ta binlerce kişi faşizme, ırkçılığa ve siyasi iktidarın işçi düşmanı politikalarına öfkesini ortaya koydu.

Hindistan'da üniversite öğrencileri yurt ücretlerine gelen %150 zamma karşı mücadele içindeyken, Kolombiya'da öğrenciler eğitime daha fazla bütçe talep ediyorlar. Lübnan'da, Şili'de, Ekvador'da, İran'da ve daha pek çok ülkede öğrenciler mücadele alanlarında yerlerini alıyorlar. İşçi ve emekçilerle omuz omuza kapitalist sistemin doğurduğu yıkıcı sorunlara karşı mücadele ediyorlar. Şili'de işçi sınıfı geniş kapsamlı eylemler yapıyor. Meydanlarda mücadele şiiirleri ve şarkıları okunuyor. Gençler de bu eylemlere kitlesel bir şekilde katılarak Víctor Jara'nın şarkılarını söylüyorlar. Meydanlarda Venceremos (biz kazanacağız) şarkısı yankılanıyor:

Yırtıyor fırtına sessizliği
ufuktan bir güneş doğuyor
gecekondulardan geliyor halk
tüm Şili türküler söylüyor. ■

İran

Bolivya

İşsizliğe ve Yoksulluğa Karşı

İşçilerin, emekçilerin, gençlerin kapitalist sömürü düzenine ve bu düzenin yarattığı sorunlara karşı öfkesi büyüyor. Dünya meydanlarında işçi sınıfının öfkeli sesi, talepleri, özlemleri yankılanıyor. Ne baskılar ne yasaklar ne de polis-asker şiddeti, yoksulluk ve adaletsizlikten sıtkı sıyrılmış emekçileri evlerine döndürmeye yetiyor.

İran

İran'da benzin fiyatlarına yapılan %50'lik zam, yoksulluğun, baskı ve yasakların, egemenlerin yalanlarının bunalttığı İranlı işçi ve emekçiler için bardağı taşıran son damla oldu. Ülkenin dört bir yanında kadınıyla erkeğiyle işçiler, emekçiler, gençler sokaklara döküldü!

15 Kasımdan itibaren başkent Tahran başta olmak üzere pek çok büyük kentte güçlü protesto gösterileri düzenlendi. Emekçiler ana yollardaki trafiği durdurarak zamların geri çekilmesini talep etti. Tebriz Üniversitesi öğrencileri derslere girmek yerine "Zamlara Hayır!" pankartlarıyla kampüsü eylem alanına çevirdi. Tıpkı Irak ve Lübnan egemenleri gibi İranlı egemenler de protesto gösterilerinin büyüyüp yayılmasından korktular. İnsanların birbiriyle iletişimini önlemek için internet erişimini kestiler. Polis protesto gösterilerine katılan emekçilere saldırdı. Saldırıların sonucu bir emekçi yaşamını yitirdi, onlarca kişi yaralandı, yüzlerce insan gözaltına alındı. İranlı egemenler, canlarından bezdirdikleri halkı, benzin zamlarıyla elde edilecek gelirin yoksul ailelere dağıtılacağını söyleyerek kandırmaya çalışıyorlar! Fakat her geçen güne yeni zamlarla uyanan ve hayatı giderek daha da zorlaşan İranlı emekçiler, bu yalanlara kanmayacaklarını, saldırılar karşısında yılmayacaklarını ifade ediyorlar. Adalet ve özgürlük istediklerini haykırıyorlar.

Bolivya

Bolivyalı sömürücü egemenler, işçi ve emekçilerin

haklarına saldırmak ve gasp etmek için yeni bir darbe tezgâhladılar. Latin Amerika ülkesi Bolivya'da seçimler olmuş ve işçilerin, emekçilerin, yerlilerin desteklediği Evo Morales yeniden başkan seçilmişti. Fakat ABD'nin desteğini arkasına alan tekeli burjuvazi ile sağcı muhalefet seçimlerde "hile" yapıldığını ileri sürerek 20 Ekimde sokağa döküldü. Morales sonuçları tartışmalı olan seçimlerin tekrar edileceğini, seçim kurulu üyelerinin değiştirileceğini söylese de eylemler son bulmadı ve ordu Bolivya'da bir darbe gerçekleştirdi. 14 yıldır iktidar koltuğunda oturan Morales zorla istifa ettirildi ve Meksika'ya iltica etti. Senatör Jeanine Anez ise kendisini başkan ilan etti. Anez, yüzde 65'inden fazlasını yerli halkın oluşturduğu Bolivya'da yerliler için şu ifadeleri kullanan birisi: "Yerlilerin şeytani ayinlerinden kurtulmuş bir Bolivya hayal ediyorum, şehirler 'Kızılderililer' için uygun değil, onlar dağlarda yaşasa daha iyi olur."

Gerçekleşen darbeye karşı Bolivya'da kitleler sokağa çıktı. On binlerce emekçi darbeyi protesto ediyor, darbeciler ise protesto gösterilerine şiddetle karşılık veriyor. Kolluk kuvvetlerinin saldırıları sonucu şimdiye kadar 14 kişi yaşamını yitirdi, yüzlercesi yaralandı. Kendini başkan ilan eden Anez'in ilk icraatı ise protesto gösterilerine saldıran ordu mensuplarını cezai yaptırımlardan muaf tutan bir kararname yayınlamak oldu. Ülkenin bugün geldiği noktada 14 yıl boyunca iktidarda bulunan ve emekçilerin yarasına merhem olamayan Morales hükümetinin de suçu bulunuyor. Açlığa ve sefalete itilen Bolivyalı emekçiler tüm dünya emekçileri gibi ancak ve ancak kendi bir-

Şili

Lübnan

İşçi İsyan Dalgası Büyüyor

liklerini sağladıkları ve kendi sınıf çıkarları için mücadele ettikleri takdirde sorunlarından kurtulabilecekler.

Şili

Şili'de 6 Ekimde ulaşıma yapılan zam, bardağı taşıran son damla olmuştu ve emekçiler gelir eşitsizliğine, yoksulluğa karşı sokaklara dökülmüştü. Bunun üzerine egemenler sokağa çıkma yasağı ilan etmiş, polis 20'den fazla emekçiyi katletmişti. Ancak Şilili emekçiler pes etmedi, yılgınlığa düşmedi! 25 Ekimde 1 milyondan fazla emekçinin katıldığı, ülke tarihinin en büyük protesto gösterisinin ardından Devlet Başkanı Pinera 8 bakanı görevden almak zorunda kaldı. İkiyüzlüce "yıllardır sorunların yığıldığı ve biz de dâhil çeşitli hükümetlerin bu durumun büyüklüğünü idrak edemediği doğrudur. Bu konuda ileri görüşlü olamadığımızı kabul ediyor ve bu nedenle özür diliyorum" açıklamaları yaptı. Açlık ve yoksullukla boğuşan Şilili işçi ve emekçilerse, servetine servet katan milyarder başkan Pinera'nın bu yalanlarına kanmadı!

Protestoların yanı sıra Şili ekonomisinde oldukça önemli bir yere sahip olan bakır madenlerinde çalışan işçiler grevler gerçekleştirdiler. Şilili emekçilerin kararlılığı karşısında hükümet bir "ekonomik yardım paketi" hazırlamak zorunda kaldı. Ancak işçi ve emekçiler bu geçici paketlerin sorunlarını çözmeyeceğini biliyorlar.

8 Kasım'da başkent Santiago'da ikinci büyük protesto gösterisi düzenlendi. İtalya Meydanında toplanan emekçiler taleplerini yineledi. Emekçiler, diktatör Pinochet döneminde uygulamaya konmuş anayasanın değişmesini, halkın taleplerinin dikkate alındığı, demokratik hakların genişletildiği, yeni bir anayasa hazırlanmasını istediler. Şilili emekçilerin mücadelesi sonucunda 10

Kasım'da yeni bir anayasanın hazırlanacağını ve referandum ile halkın onayına sunulacağı açıklandı. Ancak emekçiler anayasanın daha demokratik şekilde, kendilerinin de sürece katılımıyla hazırlanmasını istiyorlar. Şilili işçiler kararlılıklarını 12 Kasım'da bu kez genel grevle ortaya koydular. Sendikaların çağrısıyla ve ülke genelinde liman, maden, inşaat, bankacılık, sağlık, eğitim gibi sektörlerden işçilerin geniş katılımıyla gerçekleşen grevde, hem kamu hem de özel sektör işçilerinin birliğine vurgu yapıldı. Şilili emekçiler, tüm taleplerinin karşılanması için mücadelelerini daha da büyüteceklerini haykırıyorlar.

Lübnan

Lübnan'da 17 Ekimde sokağa çıkan emekçiler Şilili ve Iraklı emekçiler gibi yoksulluğu, hayat pahalılığını ve yolsuzluğu protesto ediyorlar. Hükümetin istifa etmesini isteyen emekçiler parlamentodaki koltukların mezhepsel kotalara göre belirlenmesine de karşı çıkıyorlar. Protesto gösterilerini baskıyla ve şiddetle engelleyemeyen hükümet bir reform paketi açıkladı ancak emekçileri evlerine dönmeye ikna edemedi. Kitlesele protestolar nedeniyle Başbakan Hariri istifa etmek zorunda kaldı. Protesto gösterilerine devam eden Lübnanlı emekçiler tüm kabine-nin istifa etmesini talep ediyorlar. Genç işsizliğin yüzde 30'un üstünde olduğu Lübnan'da öğrenciler daha fazla iş imkânı ve gelecek kaygısı olmadan yaşamak istiyorlar. Her yaşta insanın katıldığı protesto gösterilerinde yıllarca mezhepsel ayrımlarla birbirine düşürülen işçi ve emekçiler, kol kola girerek "Mezhepsel Ayrımlara Hayır!" diyorlar. Ekonomik krizin etkilerini hep beraber yaşayan işçi ve emekçiler buna karşı da hep beraber mücadele etmeleri gerektiğini belirtiyorlar. ■

Maden-İş'li İşçiler Sözleşme Taleplerini Nasıl Oluştururlardı?

On binlerce metal işçisini ilgilendiren MESS grup sözleşme görüşmeleri başladı. Metal işçilerinin bağlı olduğu sendikalar tarafından hazırlanan talepler, işveren sendikası olan MESS'e kabul ettirilmeye çalışılacak. Başta metal işçileri olmak üzere pek çok sektörde çalışan işçilerin gözü kulağı nasıl bir sürecin izleneceğinde ve talep edilen zam oranlarının ve sosyal hakların kabul edilip edilmeyeceğinde... Sektörün büyüklüğü ve ekonomide tuttuğu yer düşünüldüğünde, geçmişten bugüne kadar metal işçilerinin toplu sözleşme süreçleri pek çok açıdan önemli olmuştur. Metal işçilerinin somut taleplerini oluşturması ve patron örgütü MESS'e kabul ettirebilmesi, bugün içinden geçtiğimiz kriz koşullarında çok daha fazla önem kazanmaktadır.

Toplu sözleşmelerde işçi sınıfının elinin daha güçlü olduğu, dolayısıyla taleplerini kabul ettirebildiği örnekler dünü bakalım. 1980'den önce yapılan toplu sözleşmelerde ve ücret düzeyinin yükseltilmesinde önemli başarılar elde eden sendikalardan biri Maden-İş Sendikasıydı. Maden-İş, işçileri eğiten, bilinçlendiren, örgütleyen ve patronlar karşısında güçlendiren bir sendikaydı. Toplu sözleşme dönemlerinde elde edilen kazanımlarla da dostla düşmana nasıl bir mücadele örgütü olduğunu gösteriyordu. Patron örgütleri Maden-İş'e diş geçiremeyeceklerini bilirlerdi. Peki, neydi Maden-İş'i bu denli güçlü yapan hususlar?

Maden-İş Sendikasının temel ilkesi "tabanın söz ve karar sahibi olması" idi ve bu ilke Maden-İş'in gücüne güç katıyordu. Sendikanın toplu sözleşme dairesi bu ilkeye göre yapılanmakta ve sözleşme sürecinde bu ilkeye sıkı sıkıya bağlı kalınmaktaydı. Toplu sözleşme dönemlerinde asıl olarak tabanın ne kadar söz ve karar sahibi olduğu ortaya çıkıyordu. Sendikanın bağımsız bir üst yapı olarak davranması ve işçilerden kopuk bir şekilde talepler oluşturması söz konusu değildi, olamazdı. İşverenle yapılacak sözleşmede işçilerin ne istediği, ne talep ettiği, öyle üstün-körü bir şekilde ve "dostlar alışverişte görsün" mantığıyla sorulmazdı. İşçilerin ne istediği gerçekten belirleyici olurdu. Toplu sözleşme sürecinin nasıl ilerlediği, müzakerele-

rin ne durumda olduğu konularında işçiler temsilciler aracılığıyla bilgilendirilir ve işyerlerinde panolara son durum hakkında bildireler asılarak üyelerin görüşü alınır.

Sözleşme döneminin ilk yıllarında hazırlıklar üyelere dağıtılan dört sayfalık anket formları ile başlıyordu. Sonraları bunun yerine yüz yüze temasa geçildi. Temsilciler işyerinde toplantılarla hazırlanan taslakları sendikaya iletir ve sendika da bunun üzerine bir çalışma yapardı. Nihayetinde sendika, resmi teklifi hazırlar ve işyerindeki bütün üyelerin katılımıyla yapılan toplantıda duyururdu. İşçilere danışmadan hatta kimi zaman haber bile vermeden sözleşme imzalayan bugünün birçok sendikasının aksine Maden-İş, hazırlanan taslak üzerine incelikli bir şekilde çalışırdı. Toplu sözleşme taslakları işyeri koşullarına göre hazırlanır ve üyelerin birebir katılımı ve rızası üzerine inşa edilirdi.

Sendika ile işçilerin ortaklaştığı taleplerin yer aldığı taslaklar hazırlandıktan sonra Maden-İş ile MESS karşı karşıya gelirdi. Sendikanın toplu sözleşme dairesi birkaç prensip üzerinde dururdu. Görevli sendika uzmanı yetki alınmasından sözleşmenin onaylanmasına kadar geçen süreyi, her aşamada işyeri temsilcilerine, dolayısıyla üyelere raporlayarak yönetirdi. İşçiler izleyici konumda kalmaz, bu sürecin aktif birer unsuru olurlardı. İşçiler bir vaat beklemiyor, taleplerini, örgütlülüğü ve dayanışmayı arttırdıkları ölçüde kabul ettirebileceklerini biliyorlardı.

Sendika, işçilerin işverene karşı haklarını, ancak birleşerek savunabilmeleri gerçeğine dayanır. Sendika aynı zamanda tek tek işyerlerindeki işçilerin taleplerini ortak hedefler haline getirebildiği oranda başarılı olabilir. Sendikalar, işçi sınıfının sadece ekonomik hakları için mücadele eden örgütler değildir. Sendikalar işçi sınıfının demokratik ve sosyal hakları için de mücadele etmeli ve kapitalist sömürüye karşı çıkmalıdır.

İşçiler dün örgütlülüklerini güçlendirerek taleplerini kabul ettirmişlerdi. Geçmişte sınıf kardeşlerimizin giriştikleri mücadelelerle kazandıkları ve bize bıraktıkları hakları ancak ve ancak aynı yöntemlerle korur ve ilerletebiliriz. ■

Maden-İş İşçilerle Bağını Nasıl Geliştirip Güçlendirdi?

MESS ile toplu sözleşme görüşmeleri devam ediyor. Peki, geçmişte toplu sözleşme talepleri nasıl oluşturuluyordu? Hangi yol ve yöntemler izleniyordu? İşçi ile sendika arasında nasıl bir iletişim vardı? İşyeri temsilcileri bu süreçte nasıl bir katkı sağlıyorlardı? İşveren sendikasıyla kimi hususlarda uzlaşmadığında sendika nasıl bir yol izliyordu? Bu ve buna benzer sorular kuşkusuz daha da arttırılabilir. Bu soruların cevabını bulmak için dönüp Maden-İş Sendikasının bize bıraktığı tarihsel derslere bakalım. Maden-İş Sendikasının mücadele tarihini anlatan “Derinden Gelen Kökler” adlı kitapta tüm bu soruların cevaplarına dair bilgiler, yaşanmış örneklerle bizlere aktarılıyor.

Toplu sözleşme komitelerinin oluşturulmasının hayati derecede önemli olduğu biliniyor. Üyelerin aktif olarak çalışmasıyla bunun sağlanabileceğine inanılıyordu. Böylece patron sendikaları karşısında daha diri bir güç oluşuyordu. Derinden Gelen Kökler’de bu konu ele alınırken şöyle deniliyor: “Bu iki husus bir bütündür ve bütünün parçaları olarak birbirlerini etkiler. Sendika içi demokrasinin genişlemesi işçileri toplu sözleşme savaşımına daha aktif olarak katar. Toplu sözleşme savaşımına daha yığınsal katılım, sendika içi demokrasinin sınırlarını daha da geliştirir.” Daha yığınsal katılımın oluşabilmesi için toplu sözleşme müzakere masası kuruluyordu. Çeşitli komite ve kurullar oluşturularak tezgâh başındaki işçiyle daha güçlü bir iletişim ağı yaratılıyordu. Baş temsilciler, temsilciler ve ünite temsilcilerinden oluşan yapıya “İşyeri Birim Komiteleri” ve “İşyeri Toplu Komiteleri” de ekleniyor, böylece bağlar daha da kuvvetleniyordu.

“İşyeri Birim Komiteleri” mümkün olduğunca çok üyeyi kapsayacak şekilde oluşturuluyordu. Bin ve üzerinde işçinin çalıştığı işyerlerinde birden fazla “birim komitesi” oluşturuluyordu. Örneğin bir fabrikanın hemen hemen her bölümünde (montaj, presler, hazırlık bantları gibi...) bir komite olurdu. Seçim mekanizması çalıştırılarak bu komitelere yeni işçilerin girişi sağlanıyor, canlı bir yapıya dönüştürülüyordu. Bu birim komiteleri; toplu sözleşme talepleri oluşturulurken gerek grev öncesi hazırlıklar yapılması gerekse de grevlerin yürütülmesinde kılcal damar işlevi görüyordu.

leşme talepleri oluşturulurken gerek grev öncesi hazırlıklar yapılması gerekse de grevlerin yürütülmesinde kılcal damar işlevi görüyordu.

“Bölge Toplu Sözleşme Kurulu”, “Bölge Toplu Sözleşme Komiteleri” ve “müzakere komisyonu” için üyeler seçimle belirlenirdi. Rutin olarak özellikle de grev, direniş gibi kararlardan önce her 20 işçi için seçilmiş olan ünite temsilcileri ve üyelerin katılımıyla “Genişletilmiş Temsilciler Meclisi” toplantıları düzenlenirdi. Ünite temsilcileri sıklıkla temsil ettikleri işçilerle görüşüyor ve bu görüşmeler sonucunda uzlaşılan genel çerçeve bir üst birimde ele alınıyordu. Örneğin işçilerin ne kadar kararlı olduğu, tam olarak ne bekledikleri bu toplantılarda kendini gösteriyordu. Ayrıca müzakerelerin seyrine dair işçiler temsilciler aracılığıyla tüm açıklığıyla bilgilendiriliyordu. Böylece işçiler işverenin nasıl bir yol izlediğini de görmüş oluyordu. Mesela, 1977 yılı başlarından itibaren MESS ile devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlıklar ortaya çıkıyor, MESS sudan sebeplerle sözleşme imzalanmasını engellemeye çalışıyordu. Sendikanın tekliflerine cevap dahi verilmiyordu. Görüşmelere katılan Maden-İş temsilcileri bu durumu işyerlerindeki sendika ve ünite temsilcilerine anlatıyor, MESS’in sabotajı teşhir ediliyordu.

Genel Merkez, tabandan gelen önerileri dikkate alarak hazırlanan taslakları ortak bir hedefe çeviriyordu. Bu taslaklar bütün kademelerde, örgütsel yapılarda gözden geçirilerek tartışılıyordu. Tabanın söz ve karar sahibi olması bu yolla sağlanıyordu. Tek yönlü bir ilişki değildi bu. Maden-İş Sendikası, dünya işçi sınıfının mücadele tarihinden çıkardığı dersleri aktararak, işçileri bu temelde örgütlemeye çalışıyordu. İşçilerin birliğini güçlendirmek ve mücadelenin başarıya ulaşmasını sağlamak için her türlü yapay ayırım bir kenara itiliyordu. Önemli olan dil, din ve ırk değil sınıf kimliği idi! Böylece sınıf bilinci güçlenmiş oluyordu, işçilerin birliği de pekişiyordu. Geçmişteki deneyimler yol göstermeye devam ediyor. Dün nasıl tüm yapay ayrımlar aşılarak, başarı elde edilmişse bugün de bu başarının elde edilmesi gayet mümkündür. ■

MESS Sözleşmesi Yalnızca Sendikalı İşçileri mi Kapsar?

■ Gebze'den kadın bir metal işçisi

İşçi sınıfı, çok büyük, köklü ve anlamlı bir bütünü ifade eder. Fakat işçi sınıfının birlik olmasından ödü patlayan patronlar sınıfı, işçi sınıfını bölüp parçalamak için yüzyıllardır türlü oyunlar çeviriyor. İşçi sınıfının tek bir yumruk olmasının önüne geçmek için elinden geleni yapıyor. Sermaye sınıfı, bizi korkutup sindirmeye, işsizlik kırbaçıyla bizi pasifleştirmeye, susturmaya çalışıyor. Bunu tersine çevirecek olan işçi sınıfının örgütlü ve bilinçli mücadelesidir. Çünkü işçi sınıfı ancak örgütlü olduğunda patronlar sınıfı karşısında kazanım elde edebilmiştir.

İşçi sınıfının tarihine dönüp baktığımızda geleceğimize de ışık tutmuş oluruz. Sınıfımızın geçmişi bize gösteriyor ki mücadele tarihimiz ne hep kazanımlardan ne de hep kayıplardan ibarettir. Kim daha örgütlü ve bilinçli olmuştusa o sınıf kazanmıştır. Fakat yenilgiler de deneyimdir ve işçi sınıfı için öğreticidir. Bu yüzden yenilgilerimizi umutsuzlukla karşılamamalı, gücümüzü toplayacağımız bir deneyim olarak görmeliyiz.

Türkiye işçi sınıfı 1980 öncesinde patronlar sınıfı karşısında daha örgütlü bir güçtü. Haklarına sahip çıkmak için mücadeleyi büyütüyor, patronlar sınıfının saldırılarına birlikte cevap veriyordu. Bu nedenle işçiler bir sınıf olmanın ve sınıfına sahip çıkmanın haklı gururunu yaşıyordu. Şimdilerde ise patronların eli ceplerimizden hiç çıkmıyor. Krizin bedeli sırtımıza yükleniyor, sosyal ve ekonomik haklarımız günden güne tırpanlanıyor. Yaşam koşullarımız kötüleşiyor.

Geçenlerde sendikalı bir abimin evine ziyarete gittim. Çocuklarının okul masraflarını bile destek alarak karşılayabildiğini anlattı. Sohbetimiz MESS ile olan toplu sözleşme sürecine ilerledi. "Taslaklar hazırlandı ama olacak iş değil, olmayacak duaya âmin diyoruz" deyince, neden böyle düşündüğünü sordum. "Kriz var sonuçta, patron-

lar da kendilerini düşünmek zorunda. Hem işsiz kalmaktansa düşük zamma kanaat getirmek lazım" dedi. Ben de patronların kâr yaptığı dönemlerde kârlarından pay alıp almadığımı sordum. Eğer ailesinden destek almasaydı patronun çocuklarının okul masraflarını karşılayıp karşılamayacağını sordum. Cevabı o da ben de çok iyi biliyorduk. Sizler de gayet iyi biliyorsunuz. İşçi sınıfının geçmiş kazanımları, bizden önceki işçi kuşaklarının bize bıraktığı mücadele tarihi üzerine uzun uzun sohbet ettikten sonra "elbette patronları değil kendi çocuklarımı, kendi sınıfımın insanlarını düşüneneğim" diyerek cevap verdi.

Bu güzel sohbetin ardından yenge de söze girdi. "İyi de, sen sendikalı değilsin ki, neden bunlara kafa yoruyorsun?" diye bir soru sordu. Ben de MESS'de örgütlü olan patronların metal işçilerini iliğine kadar sömürmek için krizi bahane ettiğini, yapılacak olan toplu iş sözleşmesinin bütün metal işçilerini, Türkiye işçi sınıfını, hatta doğmamış çocuklarımızı bile ilgilendirdiğini anlattım. "Asgari ücretle geçinen milyonlarca işçinin 2020 yılındaki taban ücreti için bu sözleşmeye bakılacak. Bu yüzden MESS Grup Toplu İş Sözleşmesinin sonuçları yalnızca sendikalı işçilerin değil bütün işçi sınıfının sofrasındaki ekmeği ya arttıracak ya da azaltacak. Yani mesele olmayacak duaya âmin demek değil, ortak mücadelemizi sahiplenmek, büyütme" dedim.

İşçi sınıfı örgütlü olduğunda kazanmıştır ve kazanmaya devam edecektir. Çünkü gücümüzü haklılığımızdan alırız ve onlar ekmeğimizi çalıştırıyor biz haklıyız. Patronlar sınıfı ellerini ceplerimizden çekmiyor. Eee, biz ne yapalım? Eli kolu bağlı oturalım mı? Yoksa geçmişin deneyimlerinden faydalanarak, onun mücadelesi bunun mücadelesi demeden bizim mücadelemiz diyerek el ele verip hep birlikte mi kazanalım? ■

Hedefe Kilitlenen Örgütlü Kuşların Hikâyesi

■ Pendik'ten bir işçi

Eğitim sisteminde, işyerlerimizde, medyada ve aklımıza gelebilecek her alanda açıktan veya sinsice beyinlerimize bireycilik, bencillik, rekabet zerk edilir.

İşyerinde arkadaşınla rekabet et, okulda arkadaşlarından önde ol. Dizilerde, filmlerde hep “en önde ol” mesajı verilir. Kesinlikle arkadaşlarınla beraber olup, sorunlara birlikte kafa yorma, “ben” yerine “biz” olarak düşünme! Egemenlerin istediği tam olarak budur. İşçiler olarak sorunlarımıza birlikte kafa yormayalım, öğrenciler olarak eğitim sisteminde yarış atı gibi koşuralım istiyorlar. Hatta bu davranış biçimini normalmiş gibi kabul ettirmek için atasözlerine de başvuruyorlar. “Her koyun kendi bacağından asılır”, “tırnağın varsa başını kaşı” gibi atasözleriyle kişi kendisini düşünsün, yanı başındaki haksızlıklara duyarsız kalsın isteniyor. Oysa insan toplumsal bir varlıktır. İnsani duygulara, kardeşliğe, dostluğa ihtiyacı vardır, rekabete değil. Dayanışmaya, paylaşmaya bir arada olmaya, örgütlü davranmaya muhtaçtır.

İnsan sormadan edemiyor doğrusu. Egemenler tarafından işçi sınıfına örgütlü olmanın hep kötü bir şey olduğu öğütleniyor. Dernek, sendika veya sosyalist partilerde örgütlü olmak olumsuzlanır. Bunlardan uzak durulması lazımmış gibi bir algı oluşturulur. Oysa patronlar sınıfı her alanda örgütlüdür. Dernekleri, sendikaları, ekonomik kurumları ve adını sayamayacağımız birçok örgütleri mevcut. Örneğin TÜSİAD işverenlerin ekonomik ve siyasal çıkarları için kurulan ve bu anlamda faaliyet gösteren bir dernektir. Sizce de bu bir çelişki değil mi? Eğer örgütlü olmak kötü bir şeyse patronlar sınıfı neden bu tür örgütlere ihtiyaç duyar ki? Patronlar sınıfı işçi sınıfı karşısında gayet de tüm kurumlarıyla örgütlüdür.

Patronlar sınıfının biz işçilerden istediği şey örgütsüz ve dağınık olmamızdır. Bu sayede sorun yaşamadan biz işçilerin sırtından düzenlerini devam ettirirler. Rekabetten uzak, toplumsal konulara kafa yoran, hakkını arayan, nasıl bir düzende yaşadığını sorgulayan örgütlü işçileri elbette istemezler. Çünkü örgütlü olmak her anlamda güçlü olmak demektir. Hakkını koruyabilmek ve daha fazlasını alabilmek demektir. Örgütlü olmak hedefine ulaşmak, güzel, yaşanması bir dünya hayali için mücadele etmek demektir.

Doğada hayatta kalabilmek ve zorlu yaşam koşullarına karşı durabilmek için canlıların başvurduğu temel yöntem aslında işçiler için de en doğru yöntemdir: Bir

arada durmak ve birlikte hareket etmek. Mesela göç eden yaban kazları havada “V” şeklini alarak uçarlar. Bunun sebebini bilim adamları araştırmışlar. “V” şeklinde uçulduğunda, uçan her kuş, kanat çırtığında arkasındaki kuş için, onu kaldıran bir hava akımı yaratıyormuş. Böylece “V” şeklinde uçan kaz grubu, birbirlerinin kanat çırtışları sonucu ortaya çıkan hava akımını kullanarak uçuş menzillerini yüzde yetmiş oranında uzatıyorlarmış. Yani tek başına gidebilecekleri maksimum yolu grup halinde neredeyse ikiye katlıyorlarmış.

Bir kaz, “V” grubundan çıktığı anda uçmakta güçlük çekiyor. Çünkü diğer kuşların yarattığı hava akımının dışında kalmış oluyor. Bunun sonucunda, genellikle gruba geri dönüyor ve yoluna bu şekilde devam ediyor.

“V” grubunun başında giden kaz hiç bir hava akımından yararlanamıyor. Bu yüzden diğerlerine oranla daha çabuk yoruluyor. Bu durumda en arkaya geçiyor ve bu defa hemen arkasındaki kaz lider konumuna geçiyor. Bu değişim sürekli yapılıyor; böylece her kaz grubun her noktasında yer almış ve aynı oranda yorulmuş oluyor. Öndeki kuşların uçuş hızı yavaşladığında gerideki kuşlar, daha hızlı gitmek üzere bağırarak öndekileri uyarıyorlar.

Gruptaki bir kuş hastalanırsa ya da bir avcı tarafından vurulup uçamayacak duruma gelirse; düşen kuşa yardım etmek üzere gruptan iki kaz ayrılıyor ve korumak üzere hasta, yaralı kazın yanına gidiyor. Tekrar uçabilene ya da ölünceye kadar onunla beraber kalıyorlar. Yaralı kuşu asla terk etmiyorlar. Daha sonra kendilerine başka bir kaz grubu buluyorlar. Hiçbir kaz grubu, kendilerine bu şekilde katılmak isteyen kazları reddetmiyor.

Yaban kazlarının hikâyesinden de anlayacağımız gibi bu düzende birlikte hareket etmeye, işçi sınıfı olarak ben değil “biz” olmaya ihtiyacımız var. Bunu başarmak, “biz” duygusuna erişmek için sınıfımızın sorunlarına birlikte kafa yorarak birlikte hareket etmeli ve tabi ki örgütlenmeliyiz. Kuşlar bile tek başına hareket etmezken, neden bizler bu sistemin sorunlarıyla tek başımıza cebelleşelim? Neden biz işçiler kapitalist sömürü düzenine karşı sınıfımızın deneyimleri ışığında birlikte mücadele etmeyelim? Kıssadan hisse; işçi sınıfı olarak birlikte hareket ettiğimizde önümüzde aşamayacağımız engel yoktur. Birkaç atasözünü de biz söyleyerek bitirelim. “Bir elin nesi var iki elin sesi var.” “Yalnız taştan duvar olmaz.” “Birlikten kuvvet doğar.” ■

Aşağıdaki şiir 1500'lerin başında Fransa'da yaşayan bir şair tarafından (Jean de L'Espine du Pont-Alletz) yazılmıştır. Kapitalizmin ilk gelişme döneminden başlayarak paranın toplumsal ilişkilerde nasıl yıkıcı bir rolü olduğunu anlatıyor şiir. Paraya dayalı sömürü düzeni yıkılmadan ve sömürsüz bir toplum kurulmadan insanlık asla barış ve huzur yüzü görmeyecek.

Sarayın Durumu

Sizin kralınızım, diyen, na işte bu.
İşte bu, bize yıkımı getiren.
Savaş açan bu, evimize barkımıza.
İstedigini öldüren na işte bu.
Bu adam işte hepimizi kırıp geçiren.
Hepimize vergiler bindiren na işte bu.
Cehenneme götürsün şeytan seni,
soluk alırız belki sen geberirsen.

Kim ister savaşı, kim besler, hep paralılar.
Ali kıran baş kesen kim, hep paralılar.
Şan, şeref, namus kimde, hep paralılarda.
Hep paralılardır borusunu öttüren,
hep onlardır paşa, bey, ağa.
Parası olanın elinde bir sürü kadın,
yalnız parası olan yaşar gönüllerde.
Çiçektir bahçelerde parası olan.
Parası olan der benim en akıllı, en güçlü.

Neylersiniz, kötülere para gerekli.

Parası olandır erdemli kişi.
Parası olana herkes kul köle.
Parası olanın yayılır ünü,
yayılır hem de hiç zorlanmadan.
Alır her istediğini parası olan.
Parası olan adam herkesten üstün.
İşte bu da onun kaderi.
Neylersiniz, kötülere para gerekli.

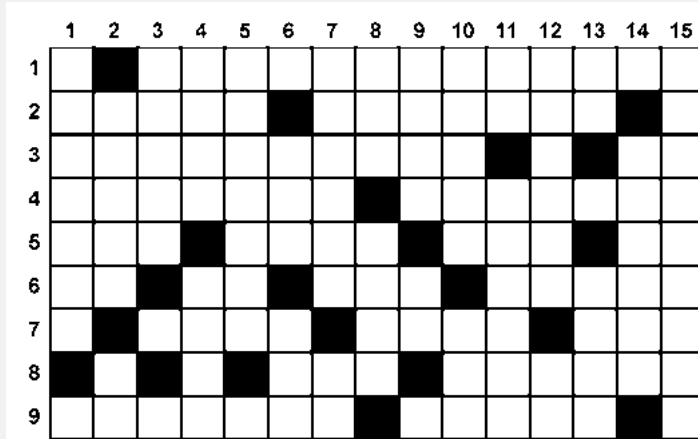
Her şey ayağına gelir parası olanın.
Tutar avucunda dünyayı parası olan.
Hiç uğramaz yanına üzüntü falan.
Her şeye eli yatar parası olanın,
istediğini yapmak bir onun hakkı,
papaz olur, hekim olur, başkan olur,
cümle âlem el üstünde yüceltir onu.
İşte bu da onun kaderi.
Neylersiniz, kötülere para gerekli.

Her şeyi yapan paradır para.
Her kötülüğe yeten paradır para.
En doğru yargıç her yerde o,
dedikodu, anlaşmazlık getiren o,
şehirler, şatolar kaybettiren o.

Parayla asıldı bir sürü insan.
Şatolar satıldı parayla.
Bütün kötülüklerin paradır kökü.
Alındı haklarımız parayla elimizden.
Para yüzünden insan onurunu yitirdi,
sattı arkadaşını para yüzünden.
Paradır iyi insanı kötü eden, para.
Paradır boynumuza boyunduruğu geçiren.

Boyun eğmişiz para yüzünden acı çekmeye.
Para yüzünden harcanmışız pisipisine.

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. Çeşitli ortaklıkların, daha çok sendikaların kümeleşmesi.
2. Aksama, bozulma. Bir bütünün en küçük parçası.
3. Faydalanma. Radyoda yaygın olarak kullanılan frekans.
4. İnsanları ve yükleri yüksek yerlere çıkarıp indiren, elektrikle işleyen araç. Hoşa gitmeyen, kötü, yakışsız, çirkin, ters, biçimsiz.
5. Kürtçede ekmek. Bir böceğin kozaları çözülerek çıkarılan ve dokumacılıkta kullanılan çok ince, esnek ve parlak tel. İngilizcede hava. Bir cetvel çeşidi.
6. Devlet Tiyatroları'nın kısaltması. Bir işte başta gelen kimse. Eşi olmayan. Şırnak'ın kuzeyindeki şehir.

7. Kuvertür. Hendek, tuzak. Birçok kalın direk yan yana bağlanarak yapılan, düz ve korkuluksuz deniz veya ırmak taşıtı.
8. Türk Standartları Enstitüsü kısaltması. Bitkisel.
9. Son günlerde intiharlarla gündem olan kimyasal madde. Eğlenmek, dinlenmek amacıyla çalışmadan geçirilen süre.

Yukardan Aşağıya

1. Destek.
2. Gözlem. Silisyum elementinin simgesi
3. Bir topluluğun ve özellikle hayvanların büyük bir bölümünü yok eden hastalık veya başka neden.
4. Halk şairi. Üzerine yapı yapılmak için ayrılmış yer.
5. Kendi benliğini seven.
6. İri ve yumuşak. Giysilerin buruşukluklarını gidermek için bunların üzerinden geçirilen kızgın demir araç.
7. Emirlik. Stronsiyum elementinin simgesi.
8. Rusya'da bir nehir. Yağlı, mayalı veya mayasız hamurdan yapılan çörek.
9. Bir meyve. Kripton elementinin simgesi.
10. Bir hükümdarın yönetimi altındaki halk. Anne.
11. Beyaz leke. Oran.
12. Atlı asker. Bizmut elementinin simgesi.
13. Yol kelimesinin sessizleri. Ulaştırma.
14. Yaradılış.
15. Adaylık.

Geçen Bulmacanın Çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	G	Ü	N	C	E	L	L	E	Ş	T	İ	R	M	E	
2	E	N	T	E	R	N	A	S	Y	O	N	A	L	T	
3	R	İ	B	K	O	K	M	İ	M	H	A				
4	İ	T	M	E	S	R	A	R	A	L	E	Z			
5	C	E	Y	L	A	N	İ	G	U	A	N	A	M		
6	İ	R	L	Z	A	M	K	R	İ	R	İ				
7	L	L	E	H	İ	M	T	S	A	K	İ	N			
8	İ	K	A	Z	M	A	R	A	B	U	T	Y	A		
9	K	A	V	İ	M	N	A	M	A	Z	H	A	T		

09
AR
ÜREMEDİK ÜRETTİK
İŞ YERİNDE ÖMÜR
TÜKETTİK

ERKEN EMEKLİLİK DEĞİL
HAK ETTİĞİMİZ
EMEKLİLİĞİMİZİ İSTİYORUZ

İşçilerin Sordukları/77

Emeklilik Hakkımız İçin Topyekûn Mücadele Edelim!

Emeklilikte Yaşa Takılanlar ya da EYT olarak adlandırılan, prim gün süresini doldurmasına karşın yaş şartını yerine getiremediği için emekli olamayan işçiler, gasp edilen haklarını talep ediyorlar. EYT temsilcilerinin Cumhurbaşkanı Erdoğan'a, danışmanı aracılığıyla bir rapor sunması işçilerde umut yaratmıştı. Ancak Erdoğan "Ben bu işte yokum" diyerek, EYT ile ilgili yasal bir düzenleme yapılmayacağını, gasp edilen hakları iade etmek gibi bir niyetleri olmadığını bir kez daha açıklamış oldu. Sermaye sınıfı bıraktık gasp edilen hakları iade etmeyi, emekliliği sırtından atması gereken bir yük olarak görüyor

Depremi fırsat bildiler, milyonların hakkını gasp ettiler

Bundan 20 sene önce, 8 Eylül 1999'de emekçiler tarafından "mezarda emeklilik yasası" olarak adlandırılan 4447 sayılı kanun çıkarıldı. Bu kanundan önce erkekler 25, kadınlar 20 yıl sigortalılık süresinin ardından 5 bin prim günü ile emekli olabiliyordu. Saldırıyla birlikte gerekli prim gün sayısı 7 bine yükseltirken emeklilik yaşı da kadınlar için 58, erkekler için 60 olarak belirlendi. Bununla da kalmayan dönemin koalisyon hükümeti, 4447 sayılı kanunu geriye doğru işleterek, yani 1999 öncesinde işe girmiş olanları da kapsam içine alarak büyük bir hak gaspına imza atmış oldu. Sıkça dile getirildiği gibi "maç devam ederken kural değişti" ve milyonlarca insanın emekliliği yıllarca öteye atılmış oldu.

Üstelik bu kanun 17 Ağustos depreminin üzerinden üç hafta bile geçmemişken, insanların enkaz altından dahi çıkarılmadığı, sendikaların yas ilan edip mitingleri iptal ettiği bir süreçte geçirilmişti. Kısacası depremi fırsat bilen sermaye sınıfı, örgütsüz işçi sınıfını hazırlıksız yakalamış, kazanılmış bir hakkı yüreklerin yangın yeri olduğu bir süreçte kolayca gasp edebilmişti.

Yeni hak gasplarıyla geçen AKP'li yıllar

AKP'nin 2008 yılında yürürlüğe soktuğu 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SSGSS) da emeklilik hakkında gedikler açtı. Emeklilik yaşı ve prim gün sayısı bu yasayla yeniden yükseltildi. 1 Mayıs 2008'den sonra işe giren işçi ve emekçiler için

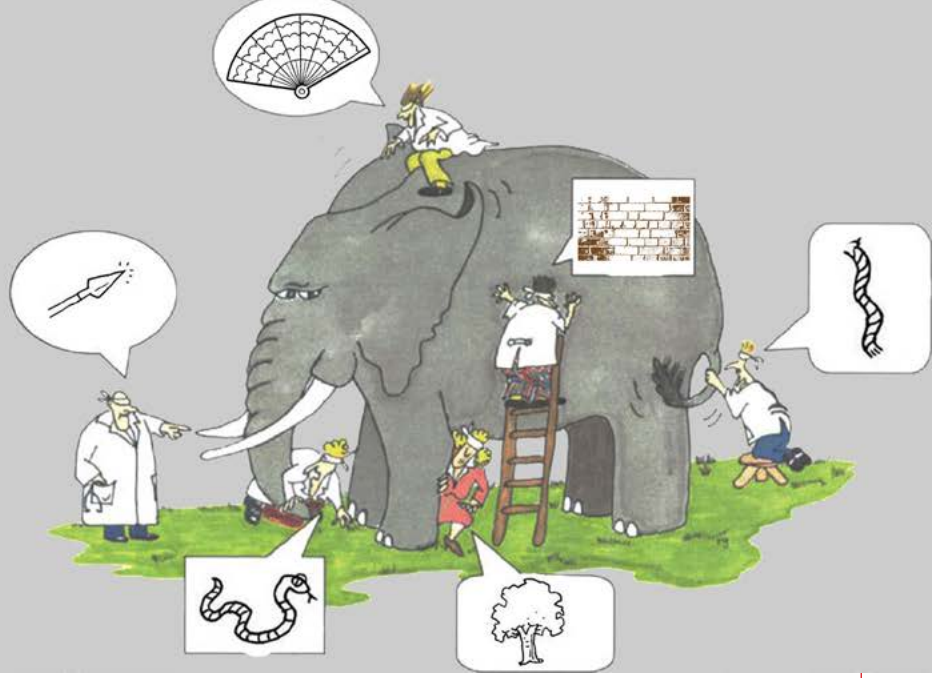
prim gün sayısı 7200'e yükselirken "kademeli yaş şartı" getirildi. 5510 sayılı yasa istenen prim günü şartını 1 Ocak 2036'ya kadar tamamlayamayan kadın ve erkek işçilerin emeklilik yaşının kademeli olarak 65'e kadar çıkabileceğine hükmediyor. 1 Ocak 2036'den sonra 7200 prim gün sayısını dolduran bir işçi 61 yaşında emekli olacak ve emekli olma yaşı kademe kademe artarak 2044'te 65'te sabitlenecek.

Emeklilik maaşlarının hesaplanmasında kullanılan kriterler (güncelleme katsayısı, aylık bağlama oranları, aylıkların alt sınırı) yine SSGSS ile düşürüldü ve böylece emekli aylıkları kuşa çevrildi. Mesela çalışma hayatı boyunca primi asgari ücret üzerinden yatan bir işçiye bugün aşağı yukarı 1000 lira gibi oldukça düşük bir emekli maaşı bağlanıyor. Türkiye'de dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırı 6 bin 705 liraya, açlık sınırı 2 bin 58 liraya dayanmışken ortalama emekli maaşı 1600 lira civarında seyrediyor! Ekonomik krizin etkisiyle iğneden ipliğe her şeye zam üstüne zam gelirken ve gerçek enflasyon yüzde %30'ların üzerindeyken emekli maaşlarına %5 zam yapılması uygun görülüyor.

Bir tarafta milyonlarca EYT'li gasp edilen emeklilik hakkını isterken, öte yandan milyonlarca emeklinin yaşamından çile eksik olmuyor. Konu EYT'ye geldi mi "erken emeklilik istiyorlar", "bunlar da stokçular gibi türedi", "çift dikiş yapacaklar", "bütçeye yük getirecekler" diyen muktedirler, emeklilerin sorunları karşısında ise Türkiye'deki emeklilik sistemini öve öve bitiremiyor. Güttükleri amaç bellidir! İşçi ve emekçilerin taleplerini ve mücadelesini karalayarak onları birbirinden yalıtıp ve yalnızlaştırmak istiyorlar. Böylece işçi sınıfını hak gasplarına, kölelik koşullarına kolayca razı etmeyi amaçlıyorlar.

İşçi sınıfı başka birçok kazanımını olduğu gibi emeklilik hakkını da uzun mücadeleler sonucunda elde etmiştir. Ancak işçi sınıfı mücadeleden ve örgütlülüğünden uzaklaştığı ölçüde sermayenin pervasız saldırılarına da açık hale gelmiştir. Yeni gaspları önleyip haklarımızı genişletmek için genç ya da yaşlı, EYT ya da emekli demeden işçi sınıfı olarak topyekûn mücadele etmeliyiz. Haklarımızı ancak örgütlü mücadeleyle kazanırız. ■

Tersine Dünya!

Hikâye bu ya, Hintliler, karanlık bir yere bir fil getirip koymuşlar. Fili görmek için pek çok insan toplanmış. Fakat etraf o kadar karanlıkmış ki fili görmenin imkânı yokmuş. Biri filin kulağına dokunmuş, “bu bir yelpaze” demiş. Diğeri gövdesine dokunmuş, “ne yelpazesi, bu bir taht!” demiş. Bir başkası kuyruğuna denk gelmiş, “hayır” demiş, “halat bu.” Öteki dişine dokunmuş. Heyecanla “bildim” demiş, “bu bir mızrak!” Bir diğeri bacağına dokunmuş, dokunur dokunmaz da “bunu bilmeyecek ne var? Bu bir ağaç” demiş. Hortumuna dokunansa, “hiçbiriniz bilemediniz, bu koca bir yılan!” demiş. Fil aynı fil ama herkes işte böyle farklı tarif etmiş...

Ellerinde birer mum olsaydı, bu hikâyedeki insanlar yanılığa düşmezlerdi elbet. Bazen gerçeğe ulaşmanın yolu işte bu kadar basittir. Ama çoğu kez “filleri” ortaya çıkarmak için mumlar, fenerler, lambalar hatta güneş ışığı bile yetmez. Gözümüzle gördüğümüzü sandığımız, inandığımız şeyler bizi fena halde yanıltır. Meselâ insanlar binlerce yıl boyunca dünyanın bir tepsi gibi düz olduğuna inanmışlar çünkü gördükleri, hissettikleri buymuş. Bazı insanlar aşağı yuvarlanma korkusuyla ufka doğru ilerlemekten bile korkmuş. Ama nihayetinde bilim yoluyla dünyanın yuvarlak olduğu bilgisine ulaşıldı ve insanlığın önünde yeni ufuklar açıldı. Gerçeğin kavranması insanlığı ileriye taşıdı.

İşçi sınıfının büyük önderi ve öğretmeni Marx, tam da bu nedenle “görünen şey gerçek olsaydı bilime gerek kalmazdı” demiştir. Gerçekler ancak her an sorgulamakla, görünenin, bize gösterilenin arkasında ne olduğunu anlamaya çalışmakla aydınlanabilir. Bu yöntem toplumun, yaşamın karmaşık gerçeklerini anlamının da anahtarıdır. Doğruya giden düz bir yol yoktur. Bugün dünyamıza kapitalist sömürü düzeni hâkim ve gerçekler aynı Hintlilerin fili gibi karanlıkta saklanıyor, dahası ters yüz edilip çarpıtılıyor.

Meselâ işçiler çalışıp üretmeden ne makinelerin ne fabrikaların bir kıymeti vardır. İşçiler çalışıp üretmeden patronlar tek bir kuruş bile kazanamazlar, sermayelerini bir kuruş bile arttıramazlar. Onlar, para kazanmak, kâr etmek, sermayelerini büyütmek için işçi çalıştırmak zo-

rundadırlar, işçilere muhtaçtırlar. Ama onlar bize değil de biz onlara muhtaçmışız gibi göstermezler mi? İşçilere “biz size ekmek veriyoruz, size istihdam sağlıyoruz, sizin için ekmek kapısıyız, biz olmasak aç kalırsınız...” demezler mi? Kendilerini “işveren” olarak adlandırmazlar mı?

Bu pek yüce gönüllü “işverenler”, bizden çok çalışmamızı, çok üretmemizi isterler. Çok çalışırsak çok kazancığımızı söylerler. Biz işçiler durup dinlenmeden çalışır, üretiriz. Ama ne hikmetse kazanan sadece onlar olur. Onların sermayesi büyüdükçe biz daha da yoksullaşırız. Daha çok kazanmak için bizi yok pahasına çalıştırlar, molalarımızı kısarlar, iş saatlerini uzatırlar, üretim adetlerimizi arttırlar, iş güvenliğimiz için gerekli önlemleri bile maliyet sayıp ihmal ederler... Sonra da bu yolla büyüttükleri zenginlikleriyle övünürler! Bu öyle bir zenginliktir ki asla yoksulluğu azaltmaz. Tersine büyütür.

Yaptıkları, yağmanın, hırsızlığın, ahlâksızlığın âlâsıdır ama sahip oldukları zenginlikleri çok çalışarak elde ettikleri yalanını söylemekten utanmazlar. Bakkal dükkânlığından, ayakkabıcı çırağılığından fabrikatörlüğe uzanan hikâyeler uydururlar. Kendilerini pek saygın, pek şerefli, hatta pek hayırsever gösterirler. İşçileri bir vampir gibi sömürür, adeta kanımızı emerler. Ama çirkin yüzlerini, kanlı ellerini gösterişli kıyafetlerinin, ışıltılı takılarının, mevkilerinin, makamlarının arkasına saklarlar. Para onlara tüm kapıları açar, tüm çirkinliklerini örter, tüm suçlarını temizler. Onlar için şan ve şeref satın alır. Onlar zevkusefa içinde yaşayıp giderken aklıktan ölmek için ekmek çalan bir insan, iki dilim baklava çalan bir çocuk hırsız diye yaftalanır, yıllarca hapiste çürütülür. Yoksul işçi ve emekçiler aşağılanır, hor görülür, yoksulluğun kader olduğuna inandırılır. Adeta fili yelpaze, dünyayı tepsi sanan insanların durumuna düşürülür, yanılığlara sürüklenir.

Kıssadan hissemiz şudur: Haksız haklı, zalimi mağdur, suçluyu masum, ahlâksızı namuslu, asalağı efendi yapan kapitalizm, dünyayı tersine çeviriyor, çekilmez kılıyor. Bu zulüm düzeni ayakta kalmayı zerre kadar hak etmiyor. Dünyayı olduğu gibi kabul etmeyip değiştirmek üzere el ele verenlerin daha cesur, daha kararlı olması gerekiyor. ■